Paket Soal MIN 1 Trenggalek

Nama Paket Soal	:	ASAT BAHASA JAWA KELAS 5 TA 2025/2026
Materi	:	Bahasa Jawa
Target Kelas	:	MI Kelas 5
Jumlah Soal	:	30

1. Gamelan iku salah sawijining piranti musik tradisional Jawa. Piranti iki digawe saka logam kayata perunggu utawa wesi. Gamelan nduweni swara kang khas lan biasane diunekake kanggo ngiringi pagelaran wayang utawa tari. Saben piranti gamelan nduweni fungsi dhewe-dhewe, kayata kendhang kanggo ngatur irama lan saron kanggo melodi. Kabeh katrangan iki minangka kasunyatan sing bisa dibuktekake. Teks ing dhuwur kalebu teks eksposisi amarga isine medharake andharan kang awujud ....

   A. kasunyatan (fakta)
   B. panemu pribadi (pendapat pribadi)
   C. crita khayalan (cerita fiksi)
   D. prentah (perintah)

2. Reog Ponorogo menika salah satunggaling seni tari tradisional saking tlatah Ponorogo, Jawa Wetan. Seni menika misuwur kanthi topeng sing ageng lan abot awujud sirah macan kanthi makutha merak. Penari utami nggih menika 'Dadak Merak' ingkang ngginakaken topeng kasebut kanthi cara dipanggul. Ciri khas sanesipun inggih menika iringan musik gamelan lan para penari jaranan. Pagelaran Reog asring dipunpentasaken ing adicara ageng utawi dinten-dinten wigati. Teks ing dhuwur menika kalebet jinising teks eksposisi. Salah satunggaling titikanipun inggih menika medharake andharan kanthi cekak, gamblang, tur aos sarta . . . .

   A. migunakake basa kang endah lan imajinatif
   B. andharanipun adhedhasar panemu pribadi pangripta
   C. nduweni sifat obyektif lan ora mbebela siji marang sijine
   D. nggambarake kahanan utawa barang kanthi rinci

3. Egrang minangka dolanan tradhisional ingkang nyenengake. Egrang digawe saka pring dawa loro kang dhuwure padha, kanthi cagak cilik kanggo tumpuan sikil. Bocah-bocah sing dolanan egrang kudu trampil njaga kaseimbangan nalika lumaku ing dhuwur. Dolanan iki ora mung kanggo seneng-seneng, nanging uga nglatih fokus lan kekiyatan otot. Mula, egrang iku dolanan sing migunani. Egrang digawe saka pring dawa loro kanthi ... cilik kanggo tumpuan sikil.

   A. papan
   B. cagak
   C. gagak
   D. pager

4. Maca buku iku pakaryan kang migunani banget. Saka buku, awake dhewe bisa entuk akeh ilmu lan pengalaman anyar. Buku iku jendhela donya, sing bisa mbukak wawasan kita dadi luwih jembar. Mula, ayo padha seneng maca buku wiwit saiki supaya pinter. Tembung-tembung ing wiwitan wacan kasebut medharake bab wigatining andharan utawa gagasan utama. Perangan iki sinebut minangka ....

   A. Tesis utawa pambuka
   B. Argumen utawa panemu
   C. Panutup utawa dudutan
   D. Conto utawa tuladha

5. Saben sonten, Budi seneng banget ngrungokake Simbah kakung nembang. Swarane Simbah kakung endah, nganti Budi krasan adem atine. Simbah nembangake tembang macapat kanthi alunan kang merdu. Simbah nerangake yen tembang macapat iku dudu lagu biasa, nanging rerakitan basa kang wis ditata apik lan diwaca kanthi cara ditembangake. Adhedhasar crita ing dhuwur,

tembang macapat iku sawijining rerakitan basa kang endah, kang macane kanthi cara ....

A. diwacakake biasa
B. diunekake kanthi banter
C. ditembangake
D. digandrungake

6. Ing sawijining sore, Ana sinau tembang macapat karo Simbah. Simbah nerangake menawa tembang macapat iku duwe aturan dhewe. Aturan kuwi ana telu, yaiku guru gatra, guru wilangan, lan guru lagu. Guru gatra yaiku cacahe gatra ing saben sapada. Guru wilangan yaiku cacahe wanda ing saben sagatra. Dene guru lagu yaiku tibane swara ing pungkasaning gatra. Saka wacan ing dhuwur, aturan tembang macapat kang nerangake tibane swara ing pungkasaning gatra diarani ....

A. guru wilangan
B. guru gatra
C. guru lagu
D. guru sastra

7. Dina Minggu esuk, Doni lan kanca-kancane dolan menyang omah Simbah. Simbah banjur nyritakake babagan tembang-tembang Jawa. Simbah ngendika yen ana akeh jenise tembang, salah sijine yaiku tembang macapat Pucung. Tembang Pucung iki gampang dieling-eling lan nduweni ciri khas dhewe. Biasane isine pitutur utawa babagan kang lucu. Saka crita ing dhuwur, Simbah nyebutake salah sawijine jinise tembang macapat, yaiku tembang ....

A. Pucung
B. Maskumambang
C. Megatruh
D. Asmarandana

8. Saben dina Minggu, Bima lan kanca-kancane sinau nulis Aksara Jawa. Bu Guru ngajari ngenali Aksara Jawa legena. Aksara legena kuwi kaya ꦲ, ꦤ, ꦕ, ꦫ, ꦏ. Kabeh padha semangat nulis ing buku. Bima uga latihan nulis Aksara Jawa sing gampang-gampang dhisik. Saka crita ing dhuwur, salah siji tulisan Aksara Jawa legena " HA" yaiku ....

A. ꦲ
B. ꦢ
C. ꦕ
D. ꦭ

9. ꦲꦤ ꦫꦫ꧈ ꦫꦫ ꦗꦤ ꦏꦏ꧈ ꦫꦫ ꦕꦢ ꦢꦏ꧈ ꦢꦏ ꦢꦲ ꦭꦫ꧈ Saka wacan ing dhuwur, aksara iki: ꦢꦏ diwaca ....

A. Jaka
B. Rara
C. Dana
D. Sara

10. Wacanen crita iki kanthi tliti! Dina Minggu esuk, Bima lan adhine Rina dolan menyang omah Simbah. Simbah lagi lungguh ing pendhapa karo maca koran. Ing koran kuwi, ana aksara Jawa sing durung dimangerteni Bima. Simbah banjur nerangake, 'Nalika maca aksara Jawa, ana sandhangan sing wigati. Kayata, yen muni 'i' nganggo sandhangan 'wulu'. Yen 'u' nganggo 'suku'. Yen ana 'r' ing pungkasan tembung, nganggo 'layar'. Lan yen ana 'ng', nganggo 'cecak'. Yen 'h' nganggo 'wigyan'. Uga ana 'taling' kanggo 'e' (kaya 'lele'), 'pepet' kanggo 'e' (kaya 'sega'), lan 'taling tarung' kanggo 'o'. Pungkasan,

'pangkon' kanggo mateni aksara.' Bima lan Rina dadi luwih paham. Adhedhasar crita ing dhuwur, aksara Jawa sing nggunakake sandhangan 'pepet' yaiku ...

A.

B.

C.

D.

11. Gamelan kuwi piranti musik tradhisional saka Jawa. Piranti iki digawe saka logam lan duwe swara kang endah banget. Lumrahe gamelan dienggo ngiringi pagelaran wayang utawa beksan. Saben bagean gamelan, kaya ta gong, kenong, lan saron, duwe swara kang beda-beda. Gamelan uga dadi sarana penthing ing upacara adat kanggo njaga budaya Jawa. Teks ngenani gamelan ing dhuwur, ngandharake babagan kasunyatan. Sawetara andharan kang trep lan nambahi kawruh tumrap pamaca yaiku ....

A. Gamelan iku piranti musik kang digawe saka logam.
B. Gamelan mung dienggo ing acara ulang taun.
C. Swara saben bagean gamelan iku beda-beda.
D. Kabeh piranti gamelan duwe jeneng kang padha.

12. Es Dawet iku ombenan seger sing enak banget, apa maneh yen hawane panas. Cara nggawe Es Dawet ora angel, lho. Kapisan, siapna glepung beras, pati aren, banyu, lan pandhan. Banjur, aduk rata glepung karo banyu, banjur dimasak nganti kenthel. Sawise iku, adonan dawet dicetak nganggo saringan khusus supaya dadi butiran dawet sing alus lan apik. Adhedhasar cara nggawe Es Dawet ing ndhuwur, supaya butiran dawet bisa dadi alus lan apik, proses kang kudu ditindakake yaiku ...... lan ....

A. glepung beras diaduk karo banyu nganti kenthel
B. adonan dicetak nganggo saringan khusus
C. bahan-bahan dicampur ing mangkok gedhe
D. ombenan dawet langsung diwenehi es batu

13. Teks eksposisi iku tulisan kang medharake sawijining bab kanthi gamblang lan cekak. Tulisan iki adhedhasar kasunyatan utawa fakta, dadi ora ngarang. Basa kang digunakake kudu baku lan ora ngemot panemu pribadi, ananging obyektif. Tujuane supaya sing maca entuk informasi utawa kawruh anyar. Mula, teks iki biasane migunani banget kanggo nambah seserepan. Adhedhasar teks ing dhuwur, pranyatan kang trep karo titikan utawa ciri-cirine teks eksposisi yaiku .... (Centangen loro wangsulan sing bener)

A. Medharake bab kanthi cekak, gamblang, lan gampang dimangerteni.
B. Ngemot crita rekaan utawa khayalan penulis.
C. Basane baku lan andharane adhedhasar kasunyatan.
D. Isine mung kanggo hiburan supaya sing maca seneng.

14. Nalika srengenge sumunar alon-alon, simbah kakung tansah nyanyi tembang macapat ing emper omah. Swarane simbah kang alus lan wiramane tembang kang endah nggawe ati tentrem. Tembang macapat pancen beda karo lagu liyane amarga ora mung diwaca, nanging uga kudu ditembangake kanthi paugeran tartamtu. Saben tembung ing tembang macapat duwe teges kang jero, mula anggone nembang kudu dirasakake tenan. Saka crita ing dhuwur, bisa disimpulake menawa tembang macapat iku kalebu rerakitan basa kang endah kang .... amarga .... Pilih loro pranyatan kang trep!

A. kudu ditembangake nganggo irama kang trep lan ana patokane
B. carane maca mung saderma diwaca alon-alon wae
C. nduweni teges kang jero lan bisa gawe ati ayem tentrem
D. isine mung babagan dolanan lan ora ana gunane

15. Wayah sore, Rina lan kancane padha ngumpul ing omah Mbah Putri. Mbah Putri crita menawa dheweke seneng nulis tembang macapat. Tembang

macapat iku beda karo geguritan amarga ana aturan bakune. Aturan baku kasebut diarani guru gatra, guru wilangan, lan guru lagu. Mbah Putri ngendika, sapa wae sing arep nulis utawa ngembangake tembang macapat, kudu manut karo aturan-aturan kuwi supaya tembange dadi endah lan pas. Adhedhasar crita Mbah Putri ing dhuwur, wujude tembang macapat iku kaiket tata aturan baku kang diarani ....

A. Guru gatra
B. Guru irama
C. Guru lagu
D. Guru purwakanthi

16. Wayah sore, Rina lan kanca-kancane padha kumpul ing pendhapa simbah. Simbah nyritakake babagan tembang macapat. 'Cah, tembang macapat iku akeh jinise, ana Maskumambang, Mijil, Sinom, Kinanthi, Asmarandana, Gambuh, Dhandhanggula, Durma, Pangkur, Megatruh, lan uga Pucung,' ngendikane simbah. Rina lan kanca-kancane semangat ngrungokake. Simbah banjur nerangake tembang Kinanthi sing isine babagan nuntun lan tresna asih, uga Pucung sing isine babagan guyonan lan pitutur. Adhedhasar crita simbah ing dhuwur, tembang macapat kang kalebu jinis-jinise lan diterangake isine dening simbah yaiku .... lan ....

A. Kinanthi
B. Asmarandana
C. Pucung
D. Maskumambang

17. Bima seneng banget dolanan ing plataran omah. Wayah sore, ibune ngelingake yen kudu sinau. Wiwitane Bima rada males, pengin sinau karo selonjoran wae. Nanging, Bima kelingan piwulang saka simbah, 'Yen sinau ojo karo tura turu, atine sing bungah, supaya ngelmune becik, lakonono kanggo uripmu kang mulya.' Bima banjur semangat, nyiapake bukune, lan sinau kanthi bungah. Saka crita Bima ing dhuwur, piwulang ing tembang Pucung kasebut nuduhake yen sinau iku kudu ....

A. kanthi ati sing bungah lan ora males-malesan
B. sinau sing penting rampung wae tanpa mikir isine
C. diayahi kanthi tujuan urip sing mulya lan migunani
D. nalika pas ana wong tuwa ing cedhak kanggo ngawasi

18. [illegible] Adhedhasar wacan ing dhuwur, tembung-tembung kang panulise nggunakake sandhangan 'layar' utawa 'wigyan' yaiku ....

A. [illegible]

B. [illegible]

C. [illegible]

D. [illegible]

19. Bima lan Siti padha sinau maca aksara Jawa. Bu Guru mulang bab pasangan lan sandhangan. Dina iki, Bu Guru nyontoake nulis tembung kang nggunakake sandhangan wulu (ꦶ) lan suku (ꦸ), uga pasangan aksara. Bima ngeling-eling carane nggunakake sandhangan wulu lan suku nalika ana pasangan aksara Jawa. Siti uga nyoba nulis maneh kanthi tliti, ngrungokake panjelasan Bu Guru kanthi tenanan. Adhedhasar pasinaon ing dhuwur, ukara ing ngisor iki kang panulisane nggunakake pasangan lan sandhangan wulu utawa suku kanthi bener yaiku ....

A. A. [illegible]

B. B. ꦤꦸꦭꦶꦱ꧀ꦧꦸꦏꦸ
C. C. ꦕꦥꦏꦸꦮꦸ
D. D. ꦧꦕꦏ꧀ꦤꦕꦸ

20. Dina Minggu, Bima lan Rina sinau aksara Jawa. Rina nyoba nulis tembung-tembung kang ana sandhangan taling, cecak, lan uga aksara pasangan. Coba gatekna tulisan ing ngisor iki: ꦏꦺꦪꦺꦴꦁ (kéyong) ꦥꦺꦭꦺꦩ꧀ (pélem) ꦱꦼꦤꦼꦁ (seneng) ꦤꦸꦭꦶꦱ꧀ꦧꦸꦏꦸ (nulis buku) Adhedhasar tulisan aksara Jawa ing stimulus, pranyatan ing ngisor iki kang trep kanggo njlentrehake sandhangan taling lan cecak yaiku .... (centangen loro wangsulan sing bener)

A. A. Sandhangan taling digunakake kanggo menehi swara ' e ' kaya ing tembung 'kéyong'.
B. B. Sandhangan cecak digunakake kanggo menehi swara 'ng' kaya ing tembung 'kéyong' lan 'seneng'.
C. C. Sandhangan pepet ndadekake swara 'e' dadi 'é' kaya ing tembung 'seneng'.
D. D. Tembung 'nulis buku' nggunakake sandhangan cecak kanggo swara 's'.

21. Wayang Kulit iku seni pertunjukan tradhisional asli Indonesia sing utamane ngrembaka ing pulo Jawa. Wujud wayange digawe saka lulang kewan, biasane sapi utawa kebo, banjur ditatah lan diwarnai kanthi apik. Wayang kulit dipentasake dening dhalang kang ngobahake wayang, nyritakake lakon kang lumrahe njupuk saka crita Ramayana utawa Mahabarata. Musik pengiringe yaiku gamelan kang nambahi swasana pagelaran dadi luwih urip. Pagelaran wayang kulit iki ngemot piwulang luhur babagan budi pekerti lan filosofi urip. pilihlah benar atau salah dari pernyataan-pernyataan berikut ini

A. Wayang Kulit minangka seni pertunjukan asli saka tlatah Sunda.
B. Lulang kewan digunakake minangka bahan utama kanggo nggawe wujud wayang.
C. Musik gamelan dadi pengiring sajrone pagelaran Wayang Kulit.

22. Sore kuwi, Budi lungguh jejere Simbah sing lagi nembang lirih. Suarane Simbah alon lan nentremake ati. Budi banjur takon, "Simbah, nembang menapa niku?" Simbah mesem ngendika, "Iki jenenge tembang macapat, le. Tembang macapat kuwi salah sawijining wujud puisi Jawa kang nduweni paugeran tartamtu. Paugeran kasebut yaiku guru gatra (cacahe larik saben sapada), guru wilangan (cacahe wanda saben larik), lan guru lagu (tibane swara ing pungkasan larik)." Simbah uga nambahake menawa tembang macapat iku cacahe ana 11, nanging sing asring diwulangake kayata Pucung, Gambuh, lan Kinanthi. pilihlah benar atau salah dari pernyataan-pernyataan berikut ini

A. Tembang macapat kuwi salah sawijining wujud puisi Jawa kang nduweni paugeran tartamtu.
B. Guru lagu yaiku cacahe larik saben sapada.
C. Tembang Pucung, Gambuh, lan Kinanthi iku kalebu jinis tembang macapat.

23. Rani lagi sinau basa Jawa karo simbah putri ing teras ngarep omah. Simbah ngajak Rani nembang Pucung sing judule 'Ngilmu Iku Kalakone Kanthi Laku'. Sawise nembang, Simbah njlentrehake menawa tembang Pucung iku duwe paugeran dhewe. Tembang Pucung iku guru gatrane mesthi ana papat baris. Banjur, saben baris duwe guru lagu lan guru wilangan sing beda-beda. Guru lagune Pucung iku urutane u, a, i, a. Dene guru wilangan saben barise yaiku 12, 6, 8, lan 12. pilihlah benar atau salah dari pernyataan-pernyataan berikut ini

A. Guru gatrane tembang Pucung ana papat baris.
B. Guru wilangan tembang Pucung iku urutane 12, 8, 6, 12.
C. Guru lagune tembang Pucung yaiku u, a, i, a.

24. Wayah preian, Doni dolan menyang daleme Simbah. Simbah nuduhake tulisan aksara Jawa ing lawang ngarep omah. Tulisan kasebut unine mangkene: ꧋ꦱꦶꦧꦏ꧀ꦤꦸꦕꦤ꧀ꦭꦶꦤꦸꦥꦸꦏꦸꦧꦏ꧀ꦤꦸꦧꦶꦱꦩ꧀꧉ Simbah njlentrehake menawa aksara Jawa kuwi piwulang jaman biyen. Doni semangat sinau ngartekake tulisan kasebut. pilihlah benar atau salah dari pernyataan-pernyataan berikut ini

A. Aksara Jawa ing stimulus tegese Simbah ngajak nginum teh manis.
B. Doni nemokake tulisan aksara Jawa ing jero lemari.
C. Tembung 'teh' ing aksara Jawa kasebut nggunakake sandhangan taling.

25. Dina Minggu esuk, Rina sinau aksara Jawa karo simbah. Simbah nerangake yen aksara Jawa iku cacahe ana rongpuluh, wiwit saka 'ha' nganti 'nga'. Saben aksara nduweni wujud dhewe lan unine beda. Rina uga diajari babagan pasangan aksara sing gunane kanggo mateni aksara ing ngarepe, uga sandhangan swara kanggo ngowahi uni swara aksara dadi beda. Pilihen bener utawa salah saka pranyatan-pranyatan ing ngisor iki.

A. Aksara Jawa cacahipun wonten kalih dasa.
B. Pasangan aksara gunane kanggo nguripake aksara.
C. Sandhangan swara gunane kanggo ngowahi unine aksara.

26. Sarapan iku Wigati Kanggo Awake Dhewe Sarapan ing wayah esuk iku wigati banget kanggo kesehatan lan uga nambah semangat sinau ing sekolah. Yen awake dhewe mbiasakake sarapan, awak dadi luwih seger lan siap nampa pelajaran. Nalika awake dhewe ora sarapan, awak dadi cepet lemes, ora fokus anggone sinau, lan gampang lara. Kajaba iku, sarapan kang cukup gizi bisa nyegah penyakit lambung lan nggawe pikiran dadi padhang. Mula, sarapan iku minangka sumber energi utama sadurunge miwiti kegiyatan. Saka andharan ing dhuwur, bisa disimpulake yen sarapan saben esuk iku perlu banget dibiasakake supaya awak tetep sehat, kuwat, lan pinter. Ayo padha gatekake sarapan saben dina. Coba idhentifikasi bagean 'argumentasi' utawa 'pratelan' ing teks 'Sarapan iku Wigati Kanggo Awake Dhewe' kasebut, banjur jlentrehake kenapa bagean kuwi diarani argumentasi lan apa wigatine kanggo teks eksposisi!

27. Dolanan tradisional kaya egrang, gobak sodor, lan dakon pancen nyenengake. Sanajan saiki akeh dolanan modern, dolanan tradisional isih tetep duwe gunane dhewe. Nalika dolanan gobak sodor, bocah dadi sregep obah lan mlayu, nglatih otot-otot awak dadi kuwat. Kajaba iku, dolanan bareng kanca-kanca uga ngasah katrampilan kerja sama, jujur, lan sabar. Tegese, dolanan tradisional iku ora mung gawe seneng, nanging uga apik kanggo kasarasan awak lan ngembangake kapinteran sosial bocah. Adhedhasar wacan ing dhuwur, jlentrehna paneges (dudutan) utama ngenani mupangate dolanan tradisional kanggo bocah! Wenehana alasan sing njurung panemumu!

28. Sore kuwi, Bima lagi sinau karo simbah. Simbah banjur ngidungake sawijining tembang kang gampang diapalake. Tembang kuwi nyritakake babagan 'bapak pucung dudu watu dudu gunung'. Saben gatra (larik) ing tembang kasebut duwe guru wilangan lan guru lagu kaya mangkene: 12u, 6a, 8i, 12a. Bima dadi ngerti yen tembang macapat kuwi maneka warna jinise. Adhedhasar crita ing dhuwur, jinise tembang macapat apa kang diidungake simbah? Wenehana panjlentrehanmu adhedhasar ciri-cirine tembang kasebut!

29.

ꦲ	ꦤ	ꦕ	ꦫ	ꦏ
ha	na	ca	ra	ka
ꦢ	ꦠ	ꦱ	ꦮ	ꦭ
da	ta	sa	wa	la
ꦥ	ꦝ	ꦗ	ꦪ	ꦚ
pa	dha	ja	ya	nya
ꦩ	ꦒ	ꦧ	ꦛ	ꦔ
ma	ga	ba	tha	nga

Budi lan Rini iku kanca akrab. Dheweke seneng sinau basa Jawa. Dina iki dheweke sinau nulis aksara Jawa. Ibu guru ngajari nulis tembung kang ana sandhangan wulu, suku, wigyan. Adhedhasar crita ing dhuwur, tulisen nganggo aksara Jawa kanthi trep ! “Umar mulih sekolah karo Anang”.

30.

Rina lan kanca-kancane seneng sinau basa Jawa. Dina iki, Bu Guru maringi piwulang babagan aksara Jawa. Aksara Jawa iku warisan budaya sing kudu diuri-uri. Bu Guru ngajak Rina lan kanca-kancane nggatekake tulisan aksara Jawa ing ngisor iki. Tulisan iku ngemu teges babagan piwulang ing sekolahan. Coba dhelengen tulisan aksara Jawa ing stimulus kasebut. Owahana tulisan aksara Jawa iku menyang aksara Latin kanthi jangkep!

Soal ini dibuat oleh **MIN 1 Trenggalek** pada tanggal Rabu, 06 Mei 2026 08:25:53. Berisi materi **Bahasa Jawa**, paket soal ini dibuat untuk **MI Kelas 5** dengan jumlah soal sebanyak 30 butir.

Statistik
Paket soal ini sudah pernah dipakai oleh lembaga Anda sebanyak 5 kali, sedangkan oleh lembaga lainnya sebanyak 0 kali.